

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și strălățate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oraă 6 cr.
a treia-oraă 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăcii Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici à 5 cr. se vënd la Tipografia, soc. pe acțiuni

FIUME.

(S) Ministrul president Bányfi a declarat în ședința de Marți a dieții maghiare, că nu există chestiune fumană. Și ca se dovedească afirmarea aceasta, eșită din gura cea mai competentă și mai autentică (!), a vorbit o oră întreagă. Cine l'a auzit apoi, ori l'a cetit vorbirea, s'a putut convinge că cu adevărat — există chestiunea fumană.

Morala ar fi dar: se crezi totdeauna contrarul din ceea-ce afirmă primul consilier al Coroanei, baronul Bánffy Dezső, în dieta maghiară.

De ce ascunde și neagă ministrul president Bánffy existența chestiunii fumană? Pentru-că singur a provocat-o; și fiind-că acum după-ce a provocat-o, nu o poate rezolva altcum decât numai prin o retragere rușinoasă, — mai bine o neagă. Căci principiul baronului Bánffy este, se negi un lucru pe care tu l'ai făcut, atunci când rău l'ai făcut.

În ce stă chestiunea fumană? Baronul Bánffy voește se extindă legea despre suprema judecatorie administrativă și asupra orașului Fiume, și pentru a pute face aceasta, are lipsă de un „comitet administrativ“ în orașul Fiume, precum îl are în comitatele din Ungaria, care se formeze forul al doilea în afaceri administrative.

Fiumanii însă zic așa: noi avem privilegiul dela Maria Teresia; formăm un corp separat și numai întregitor al țerilor de sub coroana sfântului Stefan; ne guvernăm noi singuri pe basa statutului nostru; nu avem nici o lipsă de comitet administrativ și de legile ungurești.

Mai voește baronul Bánffy se ferească pe Fiumani încă și cu poliție de stat, pentru-că s'a convins că cu siguranța publică nu stă prea bine în Fiume și pentru-că voește se introducă poliție de stat, în întreaga țeară; prin urmare voește ca această lege, despre statificarea poliției, să se extindă, și asupra orașului Fiume.

Fiumanii însă răspund la aceasta, că orașul lor are o autonomie deplină; poliția și-o aleg și și-o organizează ei; nu au trebuință de poliția lui Bánffy.

Firește, că introducerea acestor două legi ungurești ar fi fost numai începutul acțiunii guvernului, ca apoi provocându-se la ele ca la casuri de precedentă, încetul cu încetul să poată extinde și celelalte legi ungurești, toate, asupra orașului Fiume. Într-o bună dimineață Fiumanii se pomeneau apoi că întreaga lor autonomie

e tot atât de găurită, ca legea noastră despre naționalități — bună-oraă.

Fiumanii au avut însă ochii în patru. Au ghicit din vreme intențiile guvernului unguresc, care trimisese pe consilierul Dárday la fața locului, se netezescă terenul pentru acțiunea guvernului. Au înțeles pe Dárday, și au dat guvernului un răspuns potrivit. La alegerea membrilor pentru consiliul comunal au trântit pe toți aderenții guvernului maghiar, și au ales cu majoritate zdrobitoare numai oameni independenți, cari țin la autonomia orașului, și cari au luat angajamentul a o apăra până la ultima consecență.

Guvernul unguresc a primit dar' o lovitură dureroasă în Fiume, înainte de a-și începe acțiunea plănuită, pentru-că partidul așa numit autonomist e stăpân azi la comună, ear' elementele servile și plecate guvernului maghiar sunt toate date la o parte.

După acest dureros desastru, natural, că baronul Bánffy a trebuit să bată în retragere, și a făcut începutul cu negarea existenței unei chestiunii fumană. Totodată a declarat însă ministrul-president maghiar, că legile din întrebare le va introduce totuși și în Fiume, însă pe lângă perfectă respectare a autonomiei garantate pe seama acestui oraș.

Cum, și pe ce cale se va face aceasta, e secretul baronului Bánffy. Pe Fiumani sperăm însă că-i va găsi Bánffy totdeauna la postul lor, și la înălțimea datorinței lor. Pentru-că Fiume nu e comitatul Zărandului de pildă, pe care guvernul unguresc poate să-l desființeze atunci când vrea, și să-l dărăburească cum îi place, — ci e un oraș cu drepturi vechi, și cu privilegiu neatacabil.

În diploma ce i-s'a dat la anul 1779 din partea Împărătesei Maria Teresia se zice, că are să formeze pentru todeauna un corp de sine stătător în țerele de sub coroana sfântului Stefan; cu cuvintele din diplomă: „*separatum sacrae regni coronae adnexum corpus*“.

Acest privilegiu a fost recunoscut și întărit și de Împăratul Francisc I., la anul 1807, ear' la anul 1808 a fost în- articolat chiar în legile ungurești, în art. IV. S'a recunoscut apoi și din partea actualilor stăpânitori, și s'a în- articolat de nou în lege, la anul 1868, în articolul XXX.

Ori-ce schimbare în autonomia Fiumanilor, nu se poate face altcum, decât în perfectă înțelegere cu ei, și în a doua linie cu Croyia. Eată de ce învingerea partidului autonomist din Fiume la alegerile comunale e de importanță rară

pentru acest oraș, și de ce învingerea aceasta însemnează un desastru pentru guvernul maghiar.

Credincioși autonomiei lor, Fiumanii autonomiști nu se vor învol nici-când ca Maghiarii să le impună legi, și să-i sub-juge și pe ei, ca pe noi; ear' un „veto“ din partea lor e destul ca toate planurile și intențiile guvernului unguresc să fie aruncate între vechituri. Și acest „veto“ va suna totdeauna când guvernul unguresc va cere să clătine temelile autonomiei fumană.

noi însă se tragem din acestea învățătura, că un guvern unguresc, numească-se el Bánffy, sau altcum, numai așa poate fi silit să-i respecte drepturile, dacă ești destul de precaut să pui pedecă din vreme acțiunii sale!

Sibiu, 13 Februarie n.

Din parlament. În ședința de ieri, Vineri, s'a terminat discuția asupra bugetului ministrului de comerț și s'a pus în desbatere proiectul de lege despre ștergerea loteriei mici. Polonyi și Pichler resping proiectul, ministrul Lukács îl apără. Zece deputați cer apoi ținerea unei ședințe secrete pentru a discuta asupra întâmplărilor din Creta. Baronul Bánffy declară, că nu e motivată ținerea ședinței secrete. Dacă i-se adresează interpelație, dînsul răspunde imediat în ședința publică. Se statorosește programul ședinței de mâne și chestiunea Cretii rămâne — încurcată, deși Bánffy era gata s'o descurce.

În contra cuotei. Mai multe comitate au decis în congregație, că vor trimite dietei întocmai ca comitatul Heves adrese, în cari protestează în contra urcării „cuotei“. Zilele trecute s'au adus asemenea hotărâri și din partea orașelor Arad, Komárom și Hodmező-Vásárhely. În tabăra mamelelor încă începe a se arăta o dispoziție contrară ori-cărei urcări de „cuotă“, — și astfel aflăm de motivate temerile unei gazete guvernamentale, că izbucnirea unei crize în Ungaria e foarte verosimilă.

Natural. Bánffy are să facă cuota ori să se ducă.

Alt banchet. Membrii casinei naționale maghiare din Budapesta au arangiat un nou banchet, de astă-dată în onoarea oratorului Szemere, care a avut curajul a spune Maghiarilor adevărul în față. Toastul festiv l'a-ținut contele Károlyi Sándor, felicitându-l pentru curajul cu care a zugrăvit starea de lucruri atât de stricăță din Ungaria,

și regretând, că societatea maghiară a trebuit să aștepte atât de mult până a venit un Szemere ca să-i deschidă ochii.

Sub decursul banchetului, Szemere a primit peste o sută de telegrame de felicitare din toate părțile țerii. Să se înceapă oare procesul de desmetecire în societatea maghiară??

Jubileul revoluțiunii maghiare.

Partidul kossuthist a însărcinat pe șeful seu, Kossuth Ferencz, să facă în dieta propunerea ca jubileul de 50 de ani al revoluțiunii maghiare să se serbeze în anul viitor în mod cuvenit. Parlamentul se declare adecă de sărbătoare națională regnicolară, amintirea vremilor din 1848/49 și să dispună sărbătorirea ei.

Având în vedere legăturile de prietenie dintre partidul guvernului și kossuthiști, sigur că propunerea se va primi, spre marea bucurie a celor dela — Viena.

La alegerile — din Bucovina.

— Glasul unui Bucovinean. *) —

Viena, Februarie n.

În fine s'au trezit și Românii bucovineni măcar în parte din letargia momentală, care i-a ținut încetenați până acum. După tăcerea susțioasă observată de corifeii naționali dela închiderea parlamentului austriac și dela scrierea nouelor alegeri încoace era temerea generală foarte motivată, că vom fi earăși surprinși printr'o bufoniadă politică a politicianilor nostri nepolitici. De bufoniada aceasta nici n'am fost cruțați, punându-se în fruntea comitetului electoral al partidului nostru național două persoane, care numai de încrederea poporului nostru românesc nu se bucură.

Baronul Victor Sărcea, care nu s'a interesat nici-când pentru cauza națională și odiosul negat Calinescu recte Kaliniuk, care i-a stricat cu conștiință din răspuțeri, nu-s' doar băbățai, cari ne-ar duce la limanul dorit. Dovada cea mai eclatantă pentru adevărul aserțiunii mele este împiegiurarea notorică, că mișcare electorală n'a dat până acum mai

*) Publicăm articolul acesta, — fără îndoaială de mare actualitate pentru frații din Bucovina, — în forma în care ni-s'a trimis, fără nici o schimbare. Ținem însă a declara, că nu ne identificăm întru nimic cu cuprinsul seu, pentru-că necunoscând noi relațiile din Bucovina, nu șintem în stare a ne croi o judecăță dreptă și imparțială în causă. Red. „Trib.“

nici un semn de vieață, afară doar' de câteva conventicule obscure prin anti-șambrela guvernului și prin cele cărcime jidovești.

Cu toate acestea geniul nostru național li-a jucat prețișilor matadori politici o festă ne mai pomnită, ceea-ce a produs în toate straturile poporului autotchon din Bucovina impresia cea mai bună și a excitat cu tot dreptul cele mai mari speranțe pentru viitor. Și prin ce s'a ajuns scopul acesta?

Prin proclamarea de candidat oficial al partidului așa numit național-românesc în persoana valorosului și distinsului tiner Dr. George Popovici pentru curia a V-a în ținuturile românești ale țerii. O acușițiune mai bună nici că se poate. Presumtiv profesor universitar, descendent dintr'o familie veche curat românească, înzestrat cu cele mai excelente calități spirituale și intelectuale va da de sigur prin activitatea sa parlamentară un nou și puternic avânt curentului național român din Bucovina.

În speranța aceasta ne întărește experiența îndelungată din vieața imaculată a acestui luceafer pe orizontul politic al Bucovinei, care n'a cedat nici-odată în chestiuni principiale, ci a rămas totdeauna la înălțimea convingerilor sale național-politice.

Scriitorul acestor șire apelează deci din exilul seu liber ales, la toată suflarea românească din scumpa sa patrie mai restrînsă, ca să se întrepună din răspuțeri mic și mare pentru reușita completă a candidaturii domnului Dr. G. Popovici.

Un deputat cum se cade, ca să mă exprim cu precisiune românească, plătește mai mult decât zece alții, cari își urmăresc numai interese personale și formează bagagiul fiecărui guvern, fie acesta din urmă încă atăta de cinic în procedurile sale administrativ-politice și mai ales de ordine națională.

Despre ceilalți candidați nu voiu să perd nici un cuvânt, fiindcă sînt destul de bine cunoscuți prin neactivitatea și servilismul lor proverbial. Ar fi însă un păcat strigător la cer, dacă s'ar accepta schimbul unui Dr. Jurcan, un deputat cu merite, — printur'un negat de rînd, cum este famousul Kaliniuk.

Actualul metropolit Ciupercovic și-ar perde și ultimul rest de reputație, de care eventual mai dispune. De aceea i-se aduce în memorie strămoșescul: „*Memento mori!*“

Dr. cavalier de Preda.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

DIN ȚEARA MOȘILOR.

— Impresionul unui român din regat. —

Trecu Tisa și Carpații,
Să mă bag slugă la alții!

Când te hotărăști, cu risicul și pericolul tîu, să faci o călătorie în occidentala Ungarie, știi când pleci, dar' nu știi nici-când, nici unde ajungi. Credința răspândită mai ales de când e căsătoria civilă, cum că Ungurul face parte din poporul ales și că limba lui, dulce și armonioasă, este ecoul depărtat al simfoniei serafimilor din Paradis, a făcut ca guvernul central, nu numai să nu respecte prescripțiunea pravilnicească de a numi în ținuturile locuite de naționalități, funcționari cari să vorbească limba locului, dar' chiar să oprească, sub amenințarea de grea pedeapsă, pe cei cari știu mai multe limbi de a se exprima altfel decât în idioma delicioasă de care s'a slujit Árpád, când a zis pentru prima-oraă „*Alá szolgája!*“

Această măsură, care este pentru scopul maghiarizării, ceea-ce este cataplasma pentru un picior de lemn, te face să te crezi pe Himalaia, îndată-ce ai ajuns la poalele Carpaților. Lăsat în întunecare, pe mîna unui conducător, care te agasează cu atât mai mult cu cât știi că nu vrea, ear' nu că nu-ți poate da explicațiile de cari ai nevoie, te simți în

Asia de îndată-ce s'a strigat musicalul „*Me-het!*“

Pornești susținut de speranța, că te va desluși, poate, tovarășul de călătorie, până dimineața, când te vei orienta după inscripțiunea de pe frontispiciul gării. Dar' la prima dificultate constăți, cu o ciudă care te face să telectești pumnii, că vecinul de compartiment, israelitean ungarit, întoarcere spatele cu vedită ură când aude graiul românesc, ear' pe fruntea falnică a gării ungurești cetății cu nedumerirea pe care o simți în fața unei inscripțiuni chaldeice, Nagy-Szeben sau Gyulafehérvá; nume — cine ar crede-o! — ale pitoreștilor ținuturi românești din mîndrul Ardeal.

Cu această terminologie geografică nici nu e de mirare, dacă fără amănunțite instrucțiuni de a casa, te trezești ori dincolo, ori dincoace de scopul călătoriei întreprinse.

Dacă, biruind toate dificultățile, ai ajuns cu bine la Alba-Iulia — și e greu să ajungi cu bine — te poți socoti în afară de primejdie, cel puțin în ce privește limba.

De aci, de sub zidurile cetății, din care Mihai-Viteazul își rotia privirea de vultur peste toată românimea, pornești, cu un *vonat* local, care îți amintește tramwayul de pe linia Costești-Turnu-Măgurele, o o potecă cu întorsături caprițioase, dar' veselă și romantică, până la Zlatna — Auraria Major a strămoșilor nostri. Drumul e larg, dar' panorama atât de fericită, încât îți mîngăie ochii.

Când am ajuns eu la Zlatna, era Duminecă, — Duminecă și zi de tîrg

Dela gară, aşezată chiar în vatra orașului și până între biserică, la fîgădăul lui Moldovan, nu-ți poți trage sufletul de oameni, de care de praf și de greșos fum de cărnați.

Un ciudat amestec de costume, de tipuri și de limbi diferite face, Dumineca, din orașulul acesta, tichnit și monoton de obicei, un fel de expoziție interesantă, în care nu știi ce să privești mai întăiu: fața rumenă a țeranului Român, melancolia bolnăvicioasă a Sasului bălan, muștața în formă de căpăstru a Ungurului trufaș, ori sumedenia de osanze cari se topecsă la soare în cinghelurile atrnate la ușa măcelărilor.

...Lumea furnică.

Tranzacții se fac paține în Zlatna, dar' în schimb gură se face multă. Și gălăgia cea mai mare o face Românul. Silit, în lupta pentru existență, să vie, vrînd-nevrînd, în atingere cu mai toate naționalitățile colocoțoare, Românul vorbește — și vorbește bine — în mai toate graiurile câte se aud pe pămîntul unguresc. Acest avantaj îl face mîndru și vorbăreț — de aceea, ori-unde un palc de oameni vor discuta aprins, ești sigur mai dinainte, că vei găsi între dîșii un Român, care le dă pe la.

Încolo, orașul nu prezentă nici un interes el în sine. Împiegurimile, însă, cu bogatele lor mine de aur, de mercur și de argint, merită din toate punctele de vedere atențiunea turistului. Dar' singur în călătorie și grăbit să ajung la Abrud, înainte ca noaptea să-și culce umbrele-i dese pe coastele pie-

troase ale munților, părăsesc Zlatna cu tîrgul ei, cu șgomotul ei, cu fumul și cu picurîndele ei osfize, care împrumută o culoare cenușie dela praful răscolit de furnicarul omenesc.

Și plec la Abrud.

Șoseaua, ca o imensă trîmbă de pînză, se desfașură înainte oablă. De-o parte și de alta a drumului, dealuri uriașe, al căror creștet se pierde în nori, formează un fel de zid pe ale cărui coaste sînt înfipțite, printr'o minuna de echilibru, case, pătule și întreaga gospodărie țărănească. Crucile dela muchia caselor atestă că sînt ortodocși și prin urmare Români locuitorii lor.

Din distanță în distanță se deschide pantecele muntelui și lasă scurgerea unui isvor de gheață limpede, al cărui aspect te răcorește.

Abia zărindu-se prin norul de praf, se vede, în depărtare, mișcându-se încet și scărțînd cadentat căruța cu șiță a câte-unui Moț răsărit de tovarăși. Soarele arde nemilos. Vitele, atrase de susurul țirăului și ispitite de verdeța din fundul șanțului dela marginea șoselei se abat când hăis, când cea, până-când Moțul, scos din răbdării, își încolăcește bicul peste deșertul celui mai sburdalnic, și, cu o lenevoasă ciudă, se răstește prelung și trăgănat:

„Tu, la irima dramului, mănă-te smerii siabule!“

Și boii, stimulați de recomandăția stăpînului, retrată în mijlocul șoselei, ear' că-răușul, rămas în urma căruței, reia încet și

melancolic, jalnica doină, pe care o intrerupsese un moment pentru a-și îmbărbăta tovarășii.

Munții nostri aur poartă,
Noi cerșim din poartă'n poartă.

Te abați un moment ca să adăpi caii și să-ți potolești setea tu însuși în cristaul, care țîșnește din gura întredeschisă a câte unei stînci uriașe, și, lungit la umbra unui meșteacăr secular, aromești sub impresia mîngăioasă a îmbălsămatului zefir, care ca mîna, grațioasă a unei amoreze pasionate, îți șterge sudoarea de pe frunte cu aripa-i răco-roasă.

În mijlocul concertului ce fac prietul rostogolindu-se printre pietre, și frunzele, peste cari alunecă adierea vîntului ca degetele unui artist pe flideșul clavirului, melodia tristă a unei cătane călătoare, te smulge din delicioșul-ți vis și te chiamă la realitatea brutală:

Eu mă duc, codrul rămîne;
Plînge frunza după mine.

Fredonează, cu lacrimi în voce, un băețandru, care, beat încă de parfumul ultimei sărutări sorbite de pe buzele iubitei sale, străbete șoseaua cu pași largi și grăbiți, pentru a răspunde reglementar ordinului kesarocrăiesc...

Prima impresie din Țeara-Moșilor.

(„Epoca“)

Radu.

Din Viena.

— Corespondență particulară. —

Dela „România-Jună”. — O promoție. — Alegerile în Austria. — Loteria de clase în Ungaria. — Turburările din Creta. — Două baluri în Viena.

Viena, 10 Febr. n.

Petrecerea „României-Jună”, anunțată deja și în coloanele *Tribunei*, promite a fi una din cele mai splendide sărbători naționale din capitala imperială. Viul interes ce-l arată atât membrii acestei societăți, cât și întreaga colonie română din loc și neobositul zel ce-l desfășură comitetul „României-Jună”, asigură petrecerii o reușită imponentă. Las, că succesul material e deja acum în preajma aranjării foarte îmbucurător, dar mai frumos e succesul moral. Distinse persoane din înalta societate a Vienei au promis, că vor onora petrecerea românească cu prezența lor. Ținem a înregistra la acest loc între alții pe d-na contesă Kielmansegg, soția mareșalului țării, dl Dumba, marimiosul protector al „României-Jună”, corpul legățiunii române și sârbești, mai mulți membri înalți ai corpului ofiteresc ș. a. Cu astfel de prospecte petrecerea „României-Jună” promite foarte mult.

La 10 l. c. a avut loc în sala festivă a universității din Viena promoția la rangul de „Doctor” în științele medicale a mult iubitelui și de toți stimatului tiner George Iuliu Anca. Întreagă tinerimea și numeroși membri ai coloniei române au asistat la actuală sărbătoare și atât de înalțător pentru o inimă română. Felicitări entuziaste au fost adresate lui și apoi — „potus”-ul a venit la rând, la care voiu mai reveni. De astă-dată strig: Trăească tinărul „Doctor medicinae universaee” George Iuliu Anca!

Pregătirile pentru alegerile în Austria se fac deja pe toată linia. Lupta electorală se înverșunează tot mai mult, căci toate partidele își grupează oamenii și își designează candidații. Antisemiții continuă cu adunările și apelurile, ear celelalte partide facă nu se lasă întrecute. Delegații marilor proprietari de moșii din diferitele țeri ale Coroanei, vor ține în 14 l. c. o conferență aici în Viena, în care vor lua hotăriri asupra ținutei lor în fața noilor alegeri. După-cum se știe, deputații marilor proprietari până acum au făcut parte din stanga unită germană, pe viitor însă, după cum se crede, vor forma un nou partid, care are să țină calea mijlocie între stanga unită germană și între partidul liberal.

Toate ziarele vieneze au luat notă despre proiectul ministrului de finanțe maghiar, referitor la schimbarea loteriei mici în loterie de clase și fiecare îl comentează, după părerile sale.

Interesant e primărticoiul lui „W. Tagblatt” intitulat „Gottes Segen bei Árpád” (darul lui D-zeu la Árpád). Ca lămurire a acestei titule, spune la început, că nu de mult era în Hamburg un agent de losuri, Kohn cu numele. Foarte mulți din aceia, care au cumpărat losuri dela Kohn, au făcut „treffer”-e enorme, în urmarea cărora toate ziarele aduceau știri mari înfrățite „Gotes Segen bei Kohn”.

În curând vom vedea, zice „W. Tagblatt”, astfel de anunțuri în toate foile maghiare cu titlul de reclamă „Gottes Segen bei Árpád”. Foșia vieneză descrie apoi loteria de clase și încheie zicend: „dar” se întrebăm pe ministru că la loteria ungară, cine va face — marele „treffer”?

Turburările din Creta preocupă mai mult ca ori când, toate cercurile de aici. La bursa vieneză au produs mare conțernație. Posesorii hărților de valoare turcești încep a-și pierde speranțele ce le puseră în „arangiamentele diplomaților”. În legătură cu această unele ziare de aici zic, că nici ministrul de externe francez Hanotiaux n'a mulțumit pe creditorii francezi ai Turciei, cu declarațiunile sale, dar ca totuși s'î mulțumescă spiritele, voește acum ca să-î ademească cu vorbe dulci, căci fapte, fără consimțământul Rusiei, nu poate pune la cale. De aceea informațiunile referitoare la Creta, pe care le aduc oficioșele franceze, sânt a se lua cu toată rezerva.

În 8 l. c. a avut loc balul orașului Viena, primul bal de elită de aici. Pentru prima oară a fost aranjat de cătră antisemiții și splendidă lui reușită numai onoare face arangirilor. M. S. Împăratul, arhiduceii Otto, Rainer, Eugen, Iosif Ferdinand și Petru Ferdinand, contele Capnist, contele Nigra, Sir. Rumbold, Marquis Hoyos, contele Sponeck baronul Botchgrave, dl Ghica, dl Dumba, Chanul Neriman, ministrii Goluchovski, Krieghammer, Baden, Gausch Bilinski, Ledebur, Glanz, Guttenberg, Rittner — contele Uexküll, mareșalul Kielmansegg, și m. a. au fost de față

la frumosul bal. Împăratul agră pe dl Dr. Carol Lueger, când acesta îl primi în sală, cu cuvintele:

„Cum îți mai merge, scumpul meu domn Dr. Lueger? Ești dep'in sănătos?”. Maestatea Sa a ținut cerce până cătră 10 ore, când apoi a părăsit balul.

Tot zilele aceste a avut loc balul ministrului-președinte contele Baden. M. S. Împăratul, cu numărăoasă suită, și corifeii Vienei toți au luat parte la acest bal. Oare dacă dl Bánffy, cel îndrăgostit de epistole, ar arangia un astfel de bal, fi va oare și el atât de onorat? Ori poate mărgăritarele seriei lui de oaspeți ar fi vre-un van Rosenbaum sau Feigelstock, Goldstein Sami și Schlessinger!

Din Blaj.

— Festivitate școlară. —

— Raport special. —

— 11 Februarie.

Ziua de trei sfinți, Vasilie, Gregoriu și Ioan, patronii școlilor din loc a fost sărbătorită de tinerimea studioasă, ca în toți anii și în anul acesta cu o solemnitate deosebită.

Sfânta liturgie a fost celebrată de întreg corpul profesoral, ear' după sfârșirea sf. liturgii s'a ținut în sala spațioasă de gimnastică o ședință festivă publică, aranjată de „Societatea de lectură a studenților” cu următorul program:

1. Cuvânt de deschidere, rostit de conducătorul societății: G. Precup profesor.
2. Repririri în trecutul istoric al școlilor din Blaj, disertație de G. Pățăean cl. VIII.
3. „In Romanorum vita”, predată de Aurel Oprea, cl. VIII.
4. „Reînțoarerea” cor bărbătesc, exec. de corul tinerimii.
5. „Amândoi arcașii”, baladă de Const. Negruzi, predată de George Repede cl. VIII.
6. Din „Omilia” III. a Sf. Vasilie-cel-mare. „Despre crearea omului”, grecește predată de Flaviu Domșa cl. VIII-a.
7. „Ouvertură”; orchestra tinerimii.
8. „Kont” baladă de Garay Iános, declamată de Romul Secoșan cl. VII.
9. „Die Ideale” von Friedrich Schiller, predată de Petru Florian clasa a VII-a.
10. Marș.

Ședința a fost foarte bine cercetată, și sala deși spațioasă totuși s'a umplut de lume. Au participat la ședință Excelența Sa Dr. Victor Mihályi, precum și Ilustritatea Sa Dr. Demetriu Radu episcop al Lugojului, și aproape toți canonicii și preoții din Blaj. O deosebită interesare față de ședință au arătat și doamnele și domnișoarele cari s'au prezentat în număr foarte mare.

Ședința s'a deschis prin conducătorul societății G. Precup, după care a urmat desfășurarea programului.

Întreg programul s'a desfășurat și a succedat peste așteptare.

Eugen Pățăean, student cl. VIII. a ărtat în disertația sa „Repririri în trecutul istoric al școlilor din Blaj” într'un mod foarte viu și elocuent, pe acei bărbați mari ai trecutului, cari au lucrat mai mult și mai mult au ostentat, pentru prosperarea școlilor din Blaj — sfârșind cu o alocuțiune cătră Excelența Sa metropolitul Victor, în care îi roagă să iee sub scutul sau părintesc școlile din Blaj, ear' tinerimii să-î dee binecuvântarea arhierască.

Orchestra cât și corurile, au fost pe deplin succese, onoare conducătorului lor zelosului profesor de muzică Iacob Murășan, care e bine cunoscut publicului român.

Declamații încă și-au predat bine poeziile, exceland între dînșii George Repede, st. cl. VIII., care a dovedit talent declamatoric la predarea poeziei „Amândoi arcașii”; cu deosebire a excelat Flaviu E. Domșa, care, deși a declamat în limba greacă, o limbă care fi este cu totul necunoscută și numai de pe bândile școlaii o cunoaște, totuși atât în pronunție, cât și în gesturi și predare a fost foarte precis și corect.

Înainte de sfârșitul ședinței Excelența Sa metropolitul Victor a salutăt tinerimea într'un frumos discurs, în care își exprimă mulțumita sa pentru zelul ce l'a ărtat tinerimea la arangierea acestei ședințe. Le recomandă și mai departe tinerilor să mergea cu pași siguri înainte pe căile științelor, studiind cu diligență, căci numai astfel vor pute fi bărbați demni și folositori bisericii, patriei și națiunii.

Excelența sa a sfârșit între urale nesfârșite de să trăească, — ear' publicul numeros a părăsit sala ședinței la sunetele unui frumos „marș” — ducend cu sine suvenirile dulci ale unor frumoase ore de distragere, și mândria și fala că are o tinerime studioasă bravă, care își face datorința înaintind în zel pentru cultură și știință.

Socialismul în Ungaria.

— Apreciere austriacă. —

Viena, 10 Februarie n.

Congresul socialistilor maghiari a trezit echouri în toată străinătatea. Și e natural. Căci deși sânt mii și sute cari condamnă mișcarea socialistă, oamenii serioși au învățat de mult să privească în socialiști luptători pentru un drept natural și just, și în ochii lor numele de „socialist” a perdut de mult „mirosul de sânge”. Și dacă cele mii și sute, ce atât de resolut condamnă socialismul, își vor da bine seamă, că ce e în fond ideea socialismului, dacă vor studia acea mișcare, ce s'a născut din erorile mari sociale ale veacului, dacă vor înceta să judece orbis ceva, ce nici nu cunosc, sau în cas mai bun, îl confundă, va fi tratat în fine și socialismul mai demn de omenime, mai demn de veacul care îl trăim. Și în rândurile prime ale ignoranților, stă și bunul regim maghiar, cu demn parlament, a căror ținută e aspru criticată în toate organele serioase de publicitate. Drept dovadă servească următorul articol, apărut în valoroasa revistă „Die Zeit.”:

„Treie zile de-ărindul s'au sfătuit „lucrătorii de câmp socialiști” ai Ungariei despre starea lor și despre mijloacele, spre îmbunătățirea acestei triste stări. Nici una din pompoșele sale ale orașului, nici una din splendidele sale ale parlamentului nu li-s'a pus la dispoziție bieților sărântoci, cari vezi doamne nu pot răsplăti toată amabilitatea cu innuri „sunătoare” ca numărăoșele congrese de reclamă ale anului millenar. Într'o șpe-luncă dintr'un suburbiu, ce mult seamăna cu o șură, unde seara joacă și își petrece tinerimea din mahalale, ce peste zi manuează mătura, stăteau ca în teasc figurile hemesite, și luau aminte la înfăcăratele cuvinte ale vorbitorilor. Și vorbirile aceste merită cu drept cuvânt atențiunea noastră. Cu o măiestrie, deamnă de admirațiune, — care îi păreăse numai atunci când simplii, necetiții vorbitori să rătăceau pe terenul cuvintelor străine, sau a fraselor studiate, — descriau simplii țerani stările dela țeară. Accente de pasiune erumpeau ades prin cuvintele lor și-l transuneau pe căpitanul supraveghiator într'o lină nervositate. Dar nu putem denega vorbitorilor cuminițenia că s'au moderat, căci tonul consfătuirilor ar pute servi de exemplu „bărinților țerii” din parlament.

Mult s'a vorbit despre socialdemocratismul internațional, cât și despre socialdemocratism peste tot. Și totuși ar fi o eroare, se vezi în acești țerani setoși de pământ, socialdemocrați adevărați. Socialismul maghiar pușin, sau nimic nu are cu teoria generală socialistă. Țeranul maghiar a început să fie proprietar de pământ, și a devenit o slugă, un lucrător. Aceasta e nefericirea lui și acest rău voește să-î saneze, și se numește socialist, numai de aceea, pentru-că crede, că socialismul va nimici domnia acelor clase, care îl împedează, a-și căștiga pământ. Comunismul ar fi pentru dînșul numai un stadiu de trecere, din care s'ar naște earăși un nou regim de proprietate privată, numai cu proprietarii schimbați.

Țeranul însă atât de mult ține la ale sale, încât greu să decide la un schimb, — fie cât de favorabil. Dacă deci oamenii acesteia încăpăținați, și atât de antiolectiviști totuși au primit de a lor un fel de teorie socialistă, trebuie că de tot desperată este starea lor, și nimic n'ar fi mai invers, decât se faci responsabili în mod domnișoresc niște agitatori străini, pentru lățirea mișcării socialiste. Las'că pușina critică despre starea socială de azi, prin care și-au ușurat vorbitorii inima năcăjită, și s'au expus totodată zelului denunciatoric al „bunilor”; acele vre-o două frase contra minciunii patriotismului, contra monarhiei, religiei, burgheziei, vor fi luate din catehismul socialiștilor din capitală, nutriți cu părerile socialiștilor străini; dar motivul mișcării nu e o nemulțumire, artificial provocată din străini, ci într'adevăr suferința: lipsa de pământ propriu, răsplată mică a muncii, și împregurarea că periodic sânt fără de lucru. Aceste trei rele voeșe să le saneze țeranii proletari, urmașii proprietarilor adevărați, și pentru-că clasa posesoare, din prostie, indolență și egoism s'a răzimat până acum întotdeauna pe puterea baionetelor și a rămas surdă la toate plângerile lor, s'a organizat țeranimea, și a predat con-

ducerea intereselor ei agitatorilor socialiști, cari mai iute sau mai târziu vor aduce radicala reformare a stărilor de posesiune.

Pe cât de naturală și de necesară a fost această dezvoltare, pe atât de cu scop apare. Las' că poți auzi în desjuns declamațiunea stălpilor societății în cele mai înalte tonuri de indignare și după anumit model, făcend responsabilă turma oamenilor fără de patrie pentru toate neajunsurile, dar însuși denunțătineea arată cât de mare e frica, ce a cuprins pe „beati possidentes” prin noua stare a lucrurilor. Cu secerători nemulțumiți până acum întotdeauna a gătat solgăbirul, sau în cas mai rău gendarmii; față cu o lucrătoreime organizată, care dintr'un centru comun poste provoacă greva, înțuvințarea silită a unei plăși mai mari și crearea unor condiții mai favorabile de lucru, — e incapabilă administrația locală și plângend se întoarce cătră administrația centrală, cătră regim, — care apoi natural, nu în interesul lucrătorilor, ci în interesul proprietarilor are de a face demersurile necesare contra păgubitorilor buneii stări naționale. Un apărător al proprietarilor amenințăți în comoda lor tignă vezi bine încă s'a aflat. Un fost fișpan din Alfvăd, de prezent deputat, dl Tallian, a cerut în parlament sub aplăusele domnișorilor din toate partidele, aplicarea puterii brutale contra agitatorilor socialiști, spargerea organizațiunei, confiscarea caselor comune, legi extraordinare contra presei socialiste.

Ziaristica din capitală însă a trecut prin primul stadiu al salvării societății, și l'a silit pe ministrul de interne la declarația, că se va fi într'adevăr după aceea, nu se poate prevedea. Ungaria e țeara clasică, unde din oficiu totul e declarat curat ca soarele. Fișpanii și vicșpanii pot face la țeară, ce voeșe; vocea lucrătoreime ne reprezentate nu pătundu în parlament și dacă un opozițional totuși se aventă la o interpelațiune, ori-ce răspuns al ministrului fie cum va fi, se ia la cunoștiință de cătră majoritate, interpelantul însă devine stigmatizat de „palavragiu” — ce de altcum în cele mai multe casuri într'adevăr și este, căci interesul domnișorilor opoziționali pentru lucrători nu e mai mare decât al celor guvernamentali și la interpelațiuni se aventă numai în speranță, că vor pute deveni incomozi regimului.

Lucrătorii de câmp n'au deci să spera nimic dela cuminițenia regimului, precum n'au să se teamă de puterea brutală. Au aflat calea dreaptă când se organizează și pășese ca o masă compactă față de proprietari. Și de li-s'ar interzice organizarea publică, numai decât ar păși în societăți secrete cum au vestit-o în congresul lor. Să și aude, ca pe vara viitoare se plănuește o grevă de secerători, — atunci, când cruda lipsă va sta la porțile proprietarilor mari și domnișorimea va trebui să se aventă la un remediu. Mijloacele doar în ale lui mâni sânt. Numai domeniile trebuie parcelate, posesorii de latifundii siliți prin lină presiune la introducerea sistemului de arëndă ereditară, împedecată formarea fideicomisurilor și lăsați în pace lucrătorii organizați. Și de nu vor face-o, mari catastrofe amenință statul agricol, contra cărora nu e pază în puterea baionetelor. Cu țeranul din Ungaria nu e de glumit, căci e periculos ca și scântea. Și dacă îl paști de o sută de ori, totuși nu vei ave secerători”.

CRONICĂ

Sibiu, 13 Febr. n. 1897.

† Moș Herlea. În clipa de-a pune ziarul sub teasc, primim prin fir telegrafic înfrățătoarea știre, că înțeleptul bătrân Moș Herlea din Vinerea (lângă Orăștie), țeranul devenit în vremile Memorandului vestit prin uimitoarea sa cuminițenie, — a răposat.

Expoziție în Brad. Din Brad ni-se scriu, cam târziu, următoarele: La inițiativa reuniunii femeilor române din comit. Hunedoșrei, doamnele A. Demian și Maria Ghigor ca membre ale comitetului au pus la cale o expozițiune de lucruri femeiești în 27 Dec. v. După adunarea obiectelor pentru expoziție s'a făcut în ultimele zile, totuși ni-s'a dat oasiune a vedea o mulțime de lucruri frumoase femeiești, cum numai femeia română stie să facă. Păcat, că expoziția nu s'a ținut vara, ca astfel să se fie adunat obiecte din toate comunele, cam vre-o 70 — de pe Valea-Crișului. Așa abia din vre-o 12 comune s'a putut expuna lucruri și totuși au fost peste 400 obiecte expuse. Prezidenta expoziției d-na Demian după o vorbire aconotată a împărțit vre-o 17 premii — dinsuma de 40 coroane — destinate din partea reuniunii fem. rom. din comitatul nostru spre acest scop. Expoziția a fost cercetată binșor. Am fi dorit mult, ca să vedem țerance în număr mai mare la expoziție atât din loc și apropiere, cât și din depărtare mai mare, și încă cu atât mai vătoci că portul românesc în orașele ținutului

nostru se corește zi de zi. — Se sperăm însă că începutul bun va ave pe venitoriu rezultate mult mai mari.

Hymen. Ioan Rujan Maxim anunță cunoștia sa cu domnișoara Sabina Boeriu, ce se va celebra în biserica gr-cat. din Gherla în 14 Februarie 1897 stilul nou la 7 ore ante meridiane.

Procesul lui Bánffy. În afacerea baronului Bánffy cu violarea seceretului epistolar, abatele Molnár János va insinua apelații și va provoca sentința forurilor mai înalte judecătorești, pentru a se convinge, de e adevărat ori nu, că justiția în Ungaria încă e pusă în serviciul guvernului. Păcat de muncă!

Socialismul în Ardeal. Socialiștii din Ungaria fac pregătiri pentru o acțiune mare. În scopul acesta se organizează pretutindenea. În timpul mai recent și-au inițiat ceput organizarea și prin părțile Ardealului și au ținut întruniri secrete de constituire în Brașov și Cluj, ear zilele acestea vor ține altă întrunire în Mureș-Oșorheiu. Toți aderenții socialiștilor sânt recrutați în Ardeal dintre Secui și dintre muncitorii străini, — ear Românii stau departe de mișcarea lor, întocmai ca prin celelalte părți ale țării.

Limba franceză în gimnasil. Până acum limba franceză s'a propus în gimnasil dela noi ca studiu extra-ordinar și a fost ori-cui lertat a o propune. De acum înainte însă ministrul unguresc de culte și instrucțiune publică condiționează dreptul de a propune limba franceză dela o anumită calificatiune. Doritorii de a propune limba franceză vor trebui adevă să facă un examen înaintea unei comisii compuse din profesori universitari, fie la Cluj, fie la Budapesta. La aceste examene se vor pute prezenta numai bacalaureați. Taxa examenului, care se poate face în ori-ce timp afară de zilele de vacanță, este 5 fl.

Nenorocire. Într'o odă din Cluj a pătruns alaltăieri noaptea, în urma spargerii unei țevi de gaz aerian, o mare cantitate de gaz. Lomitorii au fost ațaiți dimineața legși. Între cei ajuși de nenorocire se află și medicinistul român Grebenian, care în urma stărei lui Ingrijitoare a fost transportat la spital.

Un affaire al lui Lueger. În ședința reprezentanței comunale vieneze din 11 Februarie n. s'a produs un viu schimb de vorbe între Dr. Lueger și învătătorul Tomaneč, care a eșit din clubul cetățenesc. Lueger i-a imputat lui Tomaneč, că și-a călcat cuvântul Tomaneč a replicat, că Lueger minte. Affaire-ul va ave urmare înaintea tribunalului.

Din dramele amorului. Invățătorul Ghenadie Pepa din Spata (comit. Caraș-Severin), un tinăr abia de 18 ani, a pătruns zilele acestea în casa parochiului local Paul Micu și a pușcat asupra fetei acestuia, Eleonora. Din norocire fusă pușcătura și-a greșit ținta. După această furibundul tinăr a lutors arma asuprași și două pușcători i-au amuțit pe vecie inima, — nebună de dragoste.

Moartea unui vestit talmudist. În New York a decedat de feurdent vestitul talmudist Solomon Deutsch. El s'a născut în Gleiwitz (Silezia). Studiile și le-au făcut în Breslau și Göttingen. În 1857 a imigrat în America, unde a funcționat ca rabiner.

Milionari usurari. Tabla reg. din Oradea-mare a pus sub acuză pe vestiții milionari Neumann din Arad, pe cuvânt că au comis uzură față de proprietarul Iakobffy Vilmos. Usurarii — milionari sânt 4: Soma, Ede, Samu și Adolf.

Congres medical în Berlin. Congresul medicilor de boale interne, inițiat de facultatea medicală din Berlin, se va începe la 9 Ianie n. a. c., și va ține 8 zile. Congresul va ave trei obiecte principale: epilepsia, reuma și boalele cronice. După terminarea dezbaterilor, se va deschide expoziția compusă din instrumentele și mijloacele, ce stau azi la dispoziția științei medicale. Până acum această expoziție e unica în felul seu.

Greva minerilor. Ieri am luat știre despre o nouă mișcare a obidiților mineri din Reșița, Oravița și Anina. Acum aflăm, că într'o adunare de alaltăieri minierii au hotărât ca să se pună în grevă. Temându-se de revoltă, direcția minelor a cerut telegrafic armată dela garnizoanele învecinate. În urmăre la Reșița s'au dus două companii de infanterie din Timișoara, ear' la Anina două companii din infanterie din Biserica-Albă.

Revisuire în Rusia. Sub presidența ministrului Gorevski, în ministerul rusesc de interne s'a constituit o deosebita comisie, în scop de a revizui legile și ordinațiunile privitoare la țerani.

Imigrare în Bulgaria. Din comitatul Timișului și al Caraș-Severinului au imigrat deunăzile un mare număr de țerani în Bulgaria. Marți gendarmierii din Vinga a deținut o trupă din 20 inși, cari făcă voiau să mergea în Bulgaria. — Așadar ori-unde, numai în Ungaria nu!

Fratele lui Henrik Ibsen. Ziarul danez „Scandinavianen” ce apare în Chicago, comunică știrea, că în pustia Humbolt Val-ului din Colorado s'a aflat un mormânt părăsit pe a cărui peatră erau inscrite cuvintele: „Aici

odihnește Iohn Knudsen; s'a născut la 1854 în La Crosso Wisconsin". După informațiile luate de un norvegian din America, acesta Iohn Knudsen, e fiul norvegianului Knut Ibsen și prin urmare fratele celebrului dramaturg Henric Ibsen. În 1873 Iohn Knudsen a plecat cu trei tovarăși în California; aici însă în scurtă vreme toți trei au murit.

Br. Wolkenstein, supremul măiestru de vânătoare al Maj. Sale s'a împușcat alături noaptea, în Viena, la locuința sa. Vestea sinuciderii a provocat penibila impresie în cercurile Curții. Se crede, că nefericitul a comis fapta într'un acces de nebunie.

Când sânt bătrâne fetele? Cu această pe prea ușoară problemă se ocupă de prezent supra instantă judecătorească din Viena. La 1858 a murit acuma un mare proprietar de case din Viena, lăsând în testament, ca 60.000 fl. din averea sa să se dea nepoșilor, respective nepoatei sale, eventual celor lor, nepoatei însă numai în cas, dacă ele s'ar mărita, sau în etate tardie ar trebui să trăească din acești bani. Întemplantarea a voit, ca pe baza acestui testament trei fete ale unui nepot al său să se însușe ca îndreptățite la moștenire. Fetele sânt în vîrstă de 36-39 ani. În urmare ele au reclamat la tribunalul cercual plătierea moștenirii, pe cuvînt că până acum n'au găsit bărbat acceptabil, ear' acum nu mai sînt tinere, au deci drept la moștenire. Tribunalul a respins însă cererea lor ear' a doua instanță judecătorească nu le-a luat în seamă protestul, ambele instanțe căzînd de acord, că fetele n'au încă etatea recerută. Advocatul lor a recerut acum la supra instanță judecătorească din Viena, care va avea să enunțe definitiv, dacă fetele de 36-39 ani sînt sau nu bătrâne? — Cum ar hotărî oare niște judecători — femei?!

Stiri mărunt. Br. Armand Decastan, care sub pseudonimul Castelmar era cântăreț de operă în Metropolitan Opera House din New-York, a murit pe scenă. — *Wilhelm II.* a numit pe arhiducele Otto general și i'a acordat ordul Vulturului Negru. — Conte *Majidit*, noul coadjutor, va depune Luni jurământul la nuntiația din Viena. — După ultimă statistică *Budapesta* are 613.782 locuitori. — Celebrul șahist *Steinitz* din Mosca va nebuni, în urma înfrîngerii față de *Lascher*, alt șahist celebru. — Preotul *Stoialovski*, de prezent în Căcaza, a primit dela o numeroasă deputație o *cruce de aur*. — *Nansen* va pleca în curînd la America, unde va ține câteva prelegeri despre expediția sa la polul nordic. — Joi s'a deschis la *Ateneul din București* expoziția de tablouri a eminentului pictor *N. Grigorescu*. — În *Jebelu* (cort. Timiș) au fost arestate 18 neveste, bătute că i'au otrăvit bărbații.

La
Abonament lunar
pentru Februarie st. v.
— cu prețurile din capul foi —
invită
Administrațiunea ziarului „TRIBUNA“

VIEAȚA SOCIALĂ.
Concert român între Sërbi.

Cea mai mare mîngiere a sufletului năcăjit, este să spună năcăzul seu și altora că împărtășindu-l pare a scădea; ear' bucuria ce o simte omul, împărtășindu-o și altora pare a crește.
Așa a fost și la petrecerea confrăților nostri Sërbi din *Chichinda-mare*, aranjațată cu concursul corului de plugari din comuna *Nereu*.
Seara la 8 ore, sala cea spațioasă din hotelul „*Bohn*“ era plină de locuitorii Sërbi din Chichinda-mare, cari au grăbit a vedea născuțele poporului român întru cultivarea muzicii naționale. Concertul a fost precedat de o piesă teatrală predată bine, care deși nu a fost pricepută și înțeleasă bine din partea Sërbilor, totuși pe fețele lor se vedea că o înțelegea fînă.
Concertul a făcut și mai bună impresiune. S'au cântat doine și hore naționale românești, cari au fost viu aplaudate. Ajungîndu-se la punctul din program: „*Moșul la drum*“ de I. Vidu, aplausele și jivio nu mai aveau sfîrșit. Sërbi întrebau pe Români de cântarea aceasta și când li-s'a spus că sînt cîntate în ea suferințele Moșilor, ei necontenit cereau a se repeta.
Jocurile „*Călușernul*“ și „*Bătuta*“ încă au fost admirate și după fiecare figură aplause și urale de jivio frenetice urmas.
După producțiunea a urmat jocul. — Era atât de frumos să vezi jucînd Sërbi cu Româncă și earăși Româncă Sërboaică. Jucau împreună atât jocuri românești cât și sërbești și fiind și inteligință, s'a jucat și câte un joc de salon. Totdeauna însă „*Ardeleană*“ și „*Hora*“, erau în locul prim. — S'au făcut niște încercări de a se juca și „*Clardeșul*“, dar' bravii Sërbi protestau sus și tare cu strașnice „*abzug*“-uri.

Au dovedit frații Sërbi și de astă-dată că sînt aproape cu inimile lor de noi, au dovedit-o prin viul interes arătat față de muzica noastră națională, și prin buna primire ce s'a făcut coriștilor din *Nereu*.
Fie-le spre onoare și fală iubirea manifestată față de corul din *Nereu*, ear' bravii coriști fie mîndri de succesul deplin al producțiunii. **Neraanțul.**

Concert-teatru în Pianul-române.

Primum invitare la concert-teatru împreunat cu joc ce se va ține în Pianul-românes în 8/21 Februarie a. c. în casele dlui Ioan Maxim Vulec. Venitul este destinat pentru zidirea școlii. Prețul de intrare 30 cr. de persoană. Începutul la 7 ore seara.

Programa.
Zis a badea, cor mixt. — Beția, dialog. — Spusu-mi-a frunza de vie, cor mixt. — Doi învătăci, de A. Pan. — Despre lux, dialog. — Trecei valea, cor mixt. — Șezătoarea cu declarații. — Păcurarul, monolog. — Murș-Murș, cor mixt, ear' ca încheiere: *Cinelcinel*, de V. Alexandri.

Posta redacțiunii.
Dlui E. Pop în S. M. Ambele foi se expediază regulat la adresele comunicate. Întrebați la postă.
Dlui Enea A. Joldea, *Halmagi*. Nu publicăm anunțuri de căsătorie, decât numai când ni-se trimit — tipărite.
Dela *isovorul Crișului alb*. Nu afli că e prea tîrziu să ne comunicăm lucruri întemplete pe linia anului trecut? Ne rugăm pe viitor ceva mai iute. Trăim în veacul electricității! Salutare.

VARIETĂȚI.

(Medicii din Corea). În Corea e cu adevărat vrednic de compătimit omul, care ajunge pe mâinile medicilor de acolo. Ziarul *Independent*, redactat de misionari, scriu, că un număr uriaș de pacienți se prăpîdesc, îndată-ce se pun sub grija unui medic din Corea. Fiecare medic poartă cu sine un lung ac de fer, numit *tschim*. Cea mai caracteristică însușire a acestuia e, că străluce de o mîrdărie colosală. Acul acesta e cel mai principal instrument medical. Cea mai mică rană, medicii o împung cu misteriosul ac, căruia i-se atribuie un efect minunat. Misionarii încearcă totul, pentru a lumina guvernul coreian asupra gheșefărilor și a ignoranței medicilor indigeni.
(Cel mai mare vapor). Vaporul de persoane „*Pennsylvania*“, care comunică între Hamburg și America e cel mai mare între toate vapoarele din lume. Făcut abia de curînd, vaporul acesta i'a parcurs calea de probă numai săptămînile trecute, sub conducerea vestitului căpitan german de marină *Frideric Kopff*. Mărimea vaporului o caracterizează mai bine greutatea lui de 23 500 tone.

Tribuna Literară.

Dicționarul lui Șăineanu.
— Dicționar universal al limbii române de Lazăr Șăineanu. Institutul de editură Ralian și Ignat Samitca. Craiova... pag. X. 882. —

Recensiune
de
Dr. Ioan Urban Jarnik.
(Urmare).

Câte o dată la un loc într'un fel și la alt loc altfel, așa: *albastrea* (corobația), pe când la loc *albastrița*, care nu se potrivește acolo în privința ordinei alfabetic; așa și *dogore* s. arsită, în alfabet însă dogor; *tulchinda* s. piperul lupului, în alf. *tulpină*; călimic (galbeneală), în alf. *calimic*; *patesci* s. bretele, în alf. însă *pachești*, *paragina* s. vițelur, la loc însă *parangina*; *drobița* și *ginistră*, în alf. *drobință*; *hutuială* s. bătaie, la loc însă *hătuială* s. a. a.

Cu toate că Ș. s'are ferește a prea împetrită cartea sa prin provincialisme și arhaisme totuși se afli la el și de unele și de altele, chiar și de acelea, pe cari Cihac nu le are; așa bunăoară *arminden*, *nedeie*, *mintenaș*, *bătar*, *boreand*, poate și *heisuri*, *musai*, *audroc*; — *areciluș*, *arhon*, *arturșesc*, ba une-ori se pare c'a luat exemple din niște scriitori, pe cari în fine nu-i citează ca izvoare, ca destoiu: *să-și destoaie inima* (cp. *Sbiera* 54 19) și *racateș*: *mișca gusa ca un v.* (cp. *Marian, Ornith*, I. 89. 10.); așa și pentru alte cuvinte aduse fără citate, am aflat exemple într'una din diverse colecțiuni, de p. *semincer* *Sevastos* 288.20.22. *mihloa* *Sbiera* 320.29. *tărbacă* a da în *Mar. Ornith*, II. 373.8 (Ș. citează locuțiunea a *lua la t.*, *seciu*, *Mar. Ornith*, I. 304.12. *procov* *Mar. Nunta* 248.11. *ciocelji* *Mar. Ornith*, I. 314.1. *strămăbură*, *Mar. Nunta* 143.21. *Bibicescu* 275.9.

Din cuvintele derivate Ș. a ales numai acele, ce i-s'au părut mai obicînuite și mai importante. Așa mai todeauna a lăsat la o

parte formele feminine ale substantivelor, formate prin așa numită mișcune dela masculinul corespunzător; așa și din diminutive a luat mai cu seamă acelea, cari pe lângă sensul lor original, au și un sens figurat sau la cari sensul s'a schimbat cu totul. Prin'aceasta de bună seamă, a dat de înțeles, cum că despre aceste cuvinte din dicționarul are să ne lămurască, ci gramatica, anume aceea parte a ei, care vorbește despre formarea cuvintelor prin sufixe.

Din cele zise mai sus se vede, că cuvîntul „*universal*“ trebuie luat aici în sens eam restrîns și anume acela, că autorul pe lângă cele câteva provincialisme admise, a vrut să ne prezente (ca să vorbesc cu cuvintele prefaței) la dicționarul româno-german din 1889 pag. IX „*graiul muntean*, care constituie azi fondul limbii literare comuna întregei Românimii“. În restricțiunea aceasta lucrarea mi-se pare — o repet bucuros — foarte bine alcătuită și nu mă îndoiesc, că va aduce servicii însemnate. Cu toate acestea nu tăgăduesc, că idealul meu ar fi un dicționar *universal* român în sensul cel mai larg al cuvîntului, alcătuit în mod indicat mai sus. Adunându-se acolo câte provincialisme toate și însoțindu-le cu expresiuni corespunzătoare, sau cel puțin sinonime muntene, s'ar crea o lucrare de o valoare neprețuită.

(Va urma).

Informațiuni.

„**Convorbiri literare**“ nr. 1 are următorul cuprins: **T. Maiorescu**, „*dela detronarea lui Cuza*“. (O scurtă privire asupra situației politice a României). — **I. Negruzzi**: *Amintiri din „Junimea“* (Ortografia). — **N. Volenti**: „*S'a întors*“ (Poesie). — **D. Onciul**: „*Populațiunea Ungariei și Ardealului 1720-21*“. — **Dem. S. Demetrescu**: „*Sonet*“. — **W. Shakespeare**: „*Femeia îndărătnică*“ (comedia în 5 acte, trad. și refăcută în versuri de Haralamb G. Lecca). — **D. Nanu**: „*Din neant*“ (Poesie). — **D. Evolveanu**: „*Aeneis*“ (trad. în formele originale de G. Coșbu). — **Sân-Petrescu**: „*În zori*“ (Poesie). — **D. C. Nădejde**: „*Năpasta*“ de I. L. Caragiale (studiu literar). — **Al. Antemireanu**: „*Antoniu și Cleopatra*“ (trad. din Heredia). — „*Revista publicațiilor*“.

Din public.*

Convocător.
„**Reuniunea sodalilor români din Cluj**“ își va ține adunarea sa generală în 22 Februarie n. a. c., în casina română dela edificiu „**Economul**“, la care sînt invitați atât p. t. domnii membri cât și alți iubitori de înflorirea clasei mijlo-ii.

Programa:
1. Cuvînt de deschidere al președintelui.
2. Raportul secretarului despre activitatea comitetului.
3. Raportul casarului.
4. Votarea bugetului.
5. Eventuale propuneri.
6. Alegerea noului comitetului.
Din ședința comitetului ținută în Cluj la 8 Februarie n. 1897.

Basilii Podoabă, **Iacob Murșan**, preș., secretar.

ECONOMIE.
Înștilțare.

— *Mașina de sămenat.* —
Vestim prin aceasta pe economii români din comunele înștoare de comitatul Sibiu, în cari până acum nu se folosește mașina de sămenat, că comitetul central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului este aplicat a da în mod gratuit spre folosire în primăvară mașina de sămenat ce a fost proprietatea economiei de instrucțiune din Reșinari, acum desînștilțată.

Cei-ce doresc se folosească această mașină să se adreseze spre acest scop către scrisul comitet până cel mult la 10 Martie a. curent.
Mașina se ia în primire din Sibiu și are se fie transportată la fața locului și îndărăt pe cheltuiala proprietarului, care o cere, și care va avea să garanteze pentru înștoarea mașinei în timpul hotărîrt de comitet, în stare bună. În cerere să se arete și timpul, de când și până când voește s'o folosească.

Dacă în comuna, în care se va duce mașina nu se afli om priceput la cărnuirea mașinei, comitetul își rezervă a angagia de aici un om priceput pe speșele celui-ce o cere.
Ar fi de dorit, ca frunțași din comunele interesate, se ia înțelegere în această afacere și cererile se se făcă într'una pentru mai mulți proprietari.
Sibiu, 8 Februarie 1897 n.
Comitetul central al „**Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu**“.
Demetriu Comșa, **Victor Tordășian**, preșid., secretar.

* Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu este responsabilă.

Din public.*
Mult onorată direcțiune!
În urma dreptului care l-am în lege, Vă rog se dați loc în proximal număr al ziarului „*Tribuna*“ la următoarea

Reflexiune.
Ear' capelanului Motora ca să știe On. public îi zic: cumcă fiindu-i corespundențele sale și declarațiunile toate neadeverate și numai din răutate scoasă, nu-i vor produce rezultate dorite, căci nici capul nici inima mi-e prozvăită cu împlinirea bunelor și alese, — ci numai cu criminale fapte; și precum se știe; agrul acolo care se lucră cu instrumente rele și se seamănă cu grâu necurățit, holda îi va fi slabă și atunci seceră numai polomidă și neghină.

Ear' de ce opinie va fi On. public după-ce a cetit și replica din cestuine? nu pot se știu, dar' la aceea mă simt dator a spune cumcă eu pe calea ziaristicești imi țin de subdemnită de a mă mai ocupa cu o persoană ca a capelanului Nicolae Motora, și cumcă cele scrise de el — de și odată nu am vrut, dar' acuma nu se mai pot ierta, ca să nu fie clasificate prin procese de presă, care le-am încredinat deja la timp când se va anunța verdictul On. public se nu fie surprins cetind că ce respalță și-a luat, ear' eu zicîndu-i din nou! Capelane ce ai sămănat ai și secerat!

Acuma îi mai zic deși se ține ca el e cel mai cult în Trempoele — și a putut ceti de curînd în foia cumcă: „*cultura este o necesară și probată călăuză a vieții*, dar' totodată și cea mai frumoasă podoabă a suferințelor omenești, care l'ridică pe om din animism și-l înalță și apropie de Dumnezeu, după a-l cărui chip și asemenea sîntem făcuți“.

Vezi, dle capelane, ce-ți este chemarea și ce isprăvești? ear' de pret ai d-ta în toată Transilvania vre-un veot adevărat se susțină în publicitate numai ceva bun despre caracterul D-tale — care însuși-ți-lai lăudat după obicei-ți țigănesc, atunci pe toate căile rețerez și mă las vinovat rugîndu-te de iertare.

În fine susțin cu toată conșciositateea care enunțate de mine în „*Tribuna*“ Nr. 263/896, ear' cumcă declarațiile publicate de capelanul Motora în Nr. 11/897 și subscrisă de Anca Samson, Roșca Filimon, Francas Ioan și Encau Nicolae, precum și a dlui preot Ioan Ciur sînt de tot falsă On. Public se va convinge din sentența tribunalului și chiar din fasiunile lor, căt mai îngrăbă, de oare-ce sînt cu toți dați la judecată.

Zlatna, în 5 Februarie 1897.
Cu toată stima:
Iuliu V. Albini,
notar de cerc.

* Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacțiunea nu este responsabilă.

Sosiți în Sibiu.
În 13 Februarie n. 1897.
Hotel „*Imperatul Romanilor*“. A. Bac și *Im rich*, sublocotenenți, Schneider, comerciant și *E. Fridrigger* din Cluj, *Denneberg*, I. Lord și *Kautz* din Viena voiagiari. *Bartos*, voiagiari din Budapesta. *Weber*, voiagiari din Hamburg. *Durr*, comerciant din Viena.
Hotel „*Neurhrer*“. *V. Schütz* și *K. Vary* din Viena. *A. Hauffe* din Berlin, *O. Weinhich* din Hamburg, *M. Ausländer* din Oradea-mare și *D. Weiss* din Budapesta, toți voiagiari. *A. Csalner* din Bistrița.
Hotel „*Meltzer*“. *K. Szász*, notar din Bendorf. *I. Geringer* neguțetor din Budapesta. *A. Rauscher*, topețier din Făgăraș.
Hotel „*Habermann*“. *K. Naty* din Murș-Oșorhei.

Teatru orăgenes în Sibiu.
Duminecă 14 Februarie n.
La 3 ore după amiază:
„*Das Kätzchen von Heilbronn*“.
Dramă în 5 acte de Kleist.

Seara la 7 ore:
„*Das verwunschene Schloss*“.
Operetă în 3 acte de Alois Berli.

Luni în 15 Februarie.
„*Goldfische*“.
Comedie de *Schöthan* și *Gadelburg*.

Începutul la 7 ore seara.

Métasa Henneberg

numai veritabilă, procurată direct din fabricele mele, — de coloare neagră, albă și alte colori, dela 35 cr. până la fl. 14.65 de metru — lucie, vîrgată, moștrată, damasturi etc. (circa 240 calități diferite și 2000 diferite colori, desșine etc.) se expediază acasă direct liber de porto și contribuți. Cu încungurarea mostrei. Porto duplu în Helveția.
Comandele se pot face și în limba românească. [147 6-51]
Fabrica de métsă G. Henneberg
(furnisori ces. și reg. al Curții), **Zürich**.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 11 Febr. n. 1897.

Sămînte		Prețul per 100 chilogr.	Prețul per 100 chilo	
	Qualitatea per hect.	dela	plînă	plînă
Grâu	77	8.05	8.15	8.27
Bănățeneș nou	77	8.20	8.25	8.30
Grâu dela Tisa	77	8.15	8.20	8.25
Grâu „ Pesta „	77	8.25	8.30	8.35
Grâu de Alba-Reg.	77	8.25	8.30	8.35
Grâu „ Bacfa „	77	8.25	8.30	8.35
Grâu ung. de Nord.	77	8.25	8.30	8.35

Sămînte		Soiul	Qualitatea per hect.	Prețul per 100 chilogr.	
vechi ori noue				dela	plînă
Săcără			70-72	8.65	6.70
Orz		de noutreț	60-62	4. -	4.85
„		de vînă	62-64	5.10	5.90
„		de bare	64-68	6.50	8. -
Ovăș			80-85	5.70	6.5
Cucuruz (porumb)	băscă,			3.45	3.82
„	de ac'sala			3.80	3.45
Meiu				11.75	12.00
Hrișcă				5.30	0.60

Mărfuri		Sept.-Oct.	Prețul per 100 chilogr.	
	la termen	Mart.-Apr.	la termen	la termen
Grâu			8.25	8.27
Cucuruz		Maiu-Iun.	8.89	8.90
Ovăș		Iulie-Aug.	5.98	5.95
„		Mart.-Apr.		
„		Oct.		

Produse diverse		Bursa		Ouzul	
		dela	plînă	dela	plînă
Săm. de trif.	Lăncrăb ungarească	45.-	50.-		
„	rafinat	35.-	40.-		
Oleu de rap.	dela Pesta				
Uns. de porc	dela țeară	54.-	54.50		
„	svîntată				
Slănină	afumată	55.-	56.-		
Seu					
Frunc					
Liotar	alaven, nou	19.-	19.50		
„	bănățeneș	17.-	17.50		
Miere	brută				
„	galbînă străcurată				
Ceară	de Rosenuș				

Spirit

	Bani	Marță
Brut, pentru rafinărie	14.75	15.-
Rafinat, pentru comercianți mari	52.50	53.-
Brut,	50.50	51.-

Cursul pieții din Sibiu.

Din 18 Febr. n. 1897.	
Hărtie-monetă română	Cump. 9.46 vend. 9.50
Lire turcești	10.80 „ 10.70
Imperiali	9.48 „ 9.53
Ruble rușești 100 „	126. „ 127.
Galbeni „	5.60 „ 5.68
Napoleon-d'ori „	9.48 „ 9.52
„ (rușești) „	9.46 „ 9.51

Bursa de Budapesta.

Din 11 Februarie n. 1897.	
Renta de aur ung. 8%	122.50
„ „ 4%	98.75
Impremutul căilor ferate ung.	121.75
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	123.-
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune)	104.-
Bonuri rurale ung.	97.-
„ croate-slavone „	97.-
Obligațiunile desp. regalilor	100.10
Impremutul cu premiu ung.	152.-
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin	159.50
Renta de hărtie austriacă	100.50
„ de argint austriacă	100.75
„ de aur austriacă	120.25
Losurile austriace din 1860	—
Acțiunile băncii austro-ungare	1015.-
„ „ de credit ung.	—
„ „ de credit austr.	—
Scrături fondiare ale institutului de credit și economii „ <i>Albina</i> “	100.75
Argintul	—
Galbeni împărătești	5.67
Napoleon-d'ori	9.52
Mărci 100 imp. germane	53.97
London 10 Livros sterlingi	119.90

Bursa de Viena.

„SILVANIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIET. PE ACȚIUNI ÎN ȘIMLEUL-SILVANIEI.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „Silvania“, societate pe acțiuni, în virtutea §-lui 29 din statute se invită la

a IX-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Șimleul-Silvaniei la 17 Martie st. n. înainte de amiază la 10 ore în localitatea institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sânt:

- 1. Raportul anual al direcțiunii.
2. Raportul comitetului de reviziune asupra computului anual, al bilanțului și al propunerilor pentru împărțirea profitului.
3. Stabilirea bilanțului anual și fixarea dividendelor.
4. Determinarea scopului, spre care este a se întrebuița suma proezută în §-1 99. p. f.
5. Fixarea prețului marcelor de prezentă.
6. Propunerea direcțiunii pentru modificarea §-lor 36, 38, 57 și 99 din statute.
7. Alegerea unui membru în consiliul de direcțiune cu mandat de 3 ani, alor 6 membri cu mandat de 6 ani; apoi alegerea alor 6 membri în comitetul de reviziune, — respective dacă va fi primită propunerea direcțiunii pentru modificarea statutelor se vor alege în direcțiune 5 membri cu mandat de 6 ani, ear' în comitetul de reviziune 5 membri cu mandate de 3 ani.
8. Exmiterea alor 3 membri pentru verificarea procesului verbal.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la dispozițiunea §-lui 23 din statute, în sensul căruia la adunarea generală au vot numai acei acționari, cari cu cel puțin jumătate de an mai înainte sânt trecuți în registrul acționarilor și ca atari cel puțin cu una zi înainte de adunarea generală la direcțiunea institutului sau la locuri desemnate prin direcțiune au depus acțiunile sale eventuale și documentele de plenipotență. Acțiunile depuse în locuri desemnate prin direcțiune se vor lua în considerare numai încât reversalul despre depunerea acelorora cu una zi mai înainte de adunarea generală s'au depus la direcțiunea institutului.

Pentru depunerea, respective primirea acțiunilor și a documentelor de plenipotență pentru acest an s'au desemnat, respective au fost rugați institutele »Albina« în Sibiu, »Someșana« în Dej, »Sătmăreana« în Seini, Capitolul gr.-cat. român din Oradea-mare și domnii: Vasilie Păcașiu în Hotoan și Florian Cocian în Cehul-Silvaniei.

Acțiunile, documentele de plenipotență și reversalele despre depunerea acțiunilor la locurile mai sus desemnate sânt a se prezenta la institut până la 16 Martie st. n., 4 ore după amiază.

Șimleul-Silvaniei, 1 Februarie 1897.

Direcțiunea institutului.

Table with 4 columns: Active, Contul Bilanțului, Pasive. Rows include Cassa în numerar, Cambii de bancă excomptate, Capital social 3000 acț. à 50 fl., etc.

Table with 4 columns: Este, Contul profitului și perderilor, Intrate. Rows include Interese pentru depuneri spre fructific., Salare și marce de prezentă, Darea directă, etc.

Șimleu, la 31 Decembrie 1896.

Andrei Cosma m. p., director executiv.

Ioan P. Lazar m. p., prim-comptabil.

Membrii direcțiunii:

- Georgiu Pop de Basesci m. p., I. Angyal m. p., Artemiu Sarkady m. p., Aug. Vicaș m. p., Dr. Ioan Nichita m. p., Vasiliu Patcaș m. p., Aurel Orian m. p., Aug. Mărcuș m. p.

Acest bilanț confruntându-se cu registrele principale și auxiliari sa aflat în toată ordină și exact.

Șimleu, 1 Februarie 1897.

Membrii comitetului de reviziune:

- Alex. Sima m. p., Florian Cocian m. p., Alimpu Barboloviciu m. p., Dem. Suci m. p.

Advertisement for M. Göllner, Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5. Includes text about a creditor's notice and contact information.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Advertisement for 'Inștiințare' by Johann Schuster, regarding a lease agreement for a pasture.

Advertisement for 'Mare prăvălie de vinuri' by G. Benuzzi & C., Trient (Tirol), featuring wine recommendations.

Advertisement for 'Tinerilor și bătrânilor' regarding a nervous system treatment by Curt Röber.

Cele mai noue lanțuri duble cu brelocul sf. George.

Advertisement for jewelry by Alfred Fischer, Vienna, featuring various gold and silver items.

Advertisement for 'CARTEA DURERII' by Emil Bougaud, translated by Iacob Afîn Nicolescu.

Advertisement for 'POESII' by Ioan N. Roman, published by 'Tipografia'.

Large advertisement for 'Mare prăvălie' by 'CONCORDIA', a commercial society in Sibiu.

„VLĂDEASA“, INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚIUNI ÎN B.-HUEDIN.

Advertisement for 'Convocare' (meeting) by 'VLĂDEASA' in B.-Huedin, listing agenda items.

Table showing financial results for 1896, including active and passive balances.

Table showing profit and loss for 1896, detailing various expenses and revenues.

Advertisement for 'SOMEȘANA' in Dej, a credit and economic society.

Advertisement for 'SOMEȘANA' detailing its capital, reserves, and interest rates.

Pentru tipar responsabil: Iosif Marshall.